

вають на хід подій, незмінним залишається хаос, що приносить такі ж непередбачувані результати світовій економіці. Економістам же залишається лише аналізувати наявні виклики та шукати відповіді на них постфактум.

Хід сучасної війни має більше можливостей впливати на глобальні торговельні й грошові відносини, ніж будь-який конфлікт до цього, насамперед через величезні інформаційні та економічні взаємозв'язки. Незважаючи на значну кількість помилок і неточностей у прогнозах та оцінках, їх важливо здійснювати та поширювати. Адже для більшості держав, не залучених у конфлікт безпосередньо, економічні втрати є найголовнішим фактором, що мотивує допомагати Україні для пошуку розв'язання головної проблеми – закінчення найруйнівнішої у всіх сенсах війни у центрі Європи.

Перелік використаних джерел:

1. *Master, J., Merrow, W. (2023) How Much Aid Has the U.S. Sent Ukraine? Here Are Six Charts., CFR, <https://www.cfr.org/article/how-much-aid-has-us-sent-ukraine-here-are-six-charts>.*
2. *Hannon, P. (2022) Russia's War in Ukraine to Cost Global Economy \$2.8 Trillion, OECD Says, WSJ, <https://www.wsj.com/articles/russias-war-in-ukraine-to-cost-global-economy-2-8-trillion-oecd-says-11664177401>.*
3. *Ciurak, D. (2022) The Price Of War: Russia's War On Ukraine Costs \$8.9t At Five-Months, C.D. Howe, <https://www.cdhowe.org/media-release/price-war-russias-war-ukraine-costs-89t-five-months>.*
4. *Berman, I. (2022) The Real Costs of Ukraine War, The Hill, <https://thehill.com/opinion/international/3756097-real-costs-of-russias-ukraine-war>.*

*Турецький Руслан
Гомотюк Вікторія*

**Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль**

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОСТАЧАННЯ ЕНЕРГОНОСІЇВ ДО ЄВРОПИ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КРИЗИ

Вторгнення Росії в Україну в 2022 році підкреслило залежність Європи від Росії в енергетичних потребах, зокрема в природному газі. Конфлікт і ембарго на експорт російського газу до Європи продемонстрували вразливість європейського енергопостачання та спонукали політиків надати пріоритет диверсифікації джерел енергії. Ця доповідь містить інформацію про прогрес, досягнутий у диверсифікації джерел постачання енергії в Європі після вторгнення в Україну, зосереджуючись особливо на нафті та газі та заходах, які вживаються країнами Європейського Союзу (ЄС) для зменшення залежності від російських енергоносіїв.

Криза в Україні підкреслила необхідність для Європи диверсифікувати свої джерела енергопостачання та зменшити залежність від російського газу. Сполучені Штати стали потенційним альтернативним постачальником зрідженого природного газу (ЗПГ) до Європи, який може значно збільшити експорт. Експорт ЗПГ із США до Європи зріс на 30% у першому кварталі 2023 року порівняно з тим же періодом 2022 року, згідно з даними Міжнародного газового союзу [1]. Зараз США є другим за величиною постачальником ЗПГ до Європи після Катару [2]. Американські компанії також інвестують у будівництво нових ЗПГ-терміналів у Європі, що додатково збільшить пропозицію та сприятиме конкуренції на ринку [3].

Норвегія, яка вже є основним постачальником природного газу до Європи, також нарощує свій видобуток, щоб задовольнити зростаючий попит. Міністр енергетики Норвегії передбачив, що попит на природний газ в Європі зросте на 15–20% протягом наступного десятиліття, оскільки країни прагнуть скоротити викиди вуглекислого газу шляхом заміни вугільних електростанцій на газові [4]. Норвегія має потенціал для значного збільшення видобутку, плануючи відкрити нові родовища в Північному морі в найближчі роки [5].

Крім природного газу, Європа також прагне диверсифікувати свій енергетичний баланс за рахунок збільшення імпорту відновлюваної енергії. Іспанія та Португалія лідирують у цьому плані з планами імпорту відновлюваної енергії з Північної Африки. Дві країни будують підводний кабель, який дозволить їм імпортувати до 6 ГВт відновлюваної енергії з Марокко до 2027 року [6]. Цей проект є частиною більш широких зусиль з розвитку євро–середземноморського енергетичного партнерства, яке дозволить Європі імпортувати відновлювану енергію зі своїх південних сусідів [7].

Незважаючи на ці зусилля, Європа все ще стикається зі значними проблемами щодо диверсифікації свого енергопостачання. Висока вартість відновлюваної енергії, відсутність інфраструктури для транспортування відновлюваної енергії через кордони та обмежена доступність альтернативних джерел енергії в регіоні є основними перешкодами [8]. Крім того, залежність Європи від російського газу глибоко вкорінена, оскільки багато європейських країн сильно залежать від російських енергоносіїв для своїх енергетичних потреб [9]. Тому перехід до більш диверсифікованого енергетичного балансу вимагатиме значних інвестицій у нову інфраструктуру, технології та нормативно-правову базу, а також політичної волі та співпраці між європейськими країнами.

Криза в Україні підкреслила нагальну потребу Європи у диверсифікації джерел постачання енергії та зменшенні залежності від російського газу. Сполучені Штати та Норвегія стали потенційними альтернативними постачальниками природного газу, тоді як Іспанія та Португалія лідирують в імпорті відновлюваної енергії з Північної Африки. Однак Європа все ще стикається зі значними проблемами у диверсифікації свого енергетичного балансу, включаючи високу вартість відновлюваної енергії, відсутність інфраструктури та глибоко вкорінену залежність від російського газу. Перехід до більш диверсифікованого енергетичного балансу вимагатиме значних інвестицій і

політичної волі, але потенційні вигоди з точки зору енергетичної безпеки, екологічної стійкості та економічної конкурентоспроможності роблять це гідною метою для Європи.

Перелік використаних джерел:

1. International Gas Union. «IGU World LNG Report 2023». 2023. <https://www.igu.org/sites/default/files/2023.02%20IGU%20World%20LNG%20Report%20Final.pdf>.
2. Lugar Center. «The Role of US LNG in Diversifying Europe's Gas Supplies». October 2022. <https://www.thelugarcenter.org/wp-content/uploads/2022/10/The-Role-of-US-LNG-in-Diversifying-Europes-Gas-Supplies-10.13.22.pdf>.
3. Reuters. «US LNG Exports to Europe Surge 30% in Q1 2023.» April 2023. <https://www.reuters.com/business/energy/us-lng-exports-europe-surge-30-q1-2023-2023-04-12>.
4. Reuters. «Norway sees 15–20% rise in Europe natural gas demand over decade». January 2023. <https://www.reuters.com/business/energy/norway-sees-15-20-rise-europe-natural-gas-demand-over-decade-2023-01-13>.
5. Offshore Engineer. «New Projects Planned for Norwegian North Sea». December 2022. <https://www.oedigital.com/news/490810-new-projects-planned-for-norwegian-north-sea>.
6. Euractiv. «Spain and Portugal aim for 6 GW of North African wind and solar by 2027». November 2022. <https://www.euractiv.com/section/energy/news/spain-and-portugal-aim-for-6-gw-of-north-african-wind-and-solar-by-2027>.
7. European Commission. «A Euro-Mediterranean energy partnership». Accessed March 2023. https://ec.europa.eu/energy/topics/international-cooperation/euro-mediterranean-energy-partnership_en.
8. European Council on Foreign Relations. «Europe's Green Ambitions Meet Real-World Challenges». February 2023. <https://ecfr.eu/publication/europes-green-ambitions-meet-real-world-challenges>.
9. European Parliament. «Energy Supply Security: Solidarity Clause and the Trans-European Energy Networks». May 2022. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/778234/EPRS_BRI\(2022\)778234_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/778234/EPRS_BRI(2022)778234_EN.pdf).

Федуник Михайло

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ГЛОБАЛЬНА КРИЗА ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

В сучасних кризових умовах розвитку глобальної економіки спостерігається значне зростання зовнішньої заборгованості країн, що веде до мікро- та макроекономічних негативних наслідків, серед яких зниження рівня життя населення, залежність країн від іноземних інвесторів та ін. Проблеми погашення зовнішньої заборгованості є одним із найскладніших питань економічного розвитку світової економіки, а також національної безпеки окремих країн. Питання про подолання міжнародної боргової кризи є першочерговим завданням для багатьох країн світу на сучасному етапі розвитку.